

Column Hans Stegeman voor Kennismail februari 2011: Geen woorden maar daden

De winterse transferperiode in het voetbal is weer achter de rug. Als we de balans voor Nederlandse clubs opmaken is er vooral geld verdiend. Goede spelers, zoals Suarez, Emanuelson en Affelay, hebben Nederland verlaten. Daarvoor in de plaats zijn nauwelijks nieuwe spelers van naam gekomen. Wat er overblijft op de Nederlandse voetbalvelden is dus kwalitatief minder. Ik moest hier aan denken toen ik de rapportage over Nederland als kennisland las. Een rapportage waaruit wederom bleek dat de achterstand van Nederland om een top-5 kennisland te worden groter is geworden. Het lijkt er haast op dat sinds de oprichting van het inmiddels weer ter ziele gegane innovatieplatform het met Nederland als kennis-economie alleen maar slechter is gegaan. Eind jaren negentig waren 'we' nog een behoorlijk innovatief land, met een hoge positie op verschillende lijstjes. Sindsdien is Nederland afgezakt. Ondanks dat het vorige en het huidige kabinet de ambitie van het innovatieplatform hebben onderschreven. Gaat het met die kennis-economie net zoals met het Nederlands clubvoetbal: een goede naam in het buitenland, maar tegenwoordig te weinig talent om de concurrentie aan te kunnen?

Eerst de feiten. Op basis van de zogenaamde 'kennis en innovatiefoto' die een tijdje terug uitkwam, is duidelijk dat Nederland op steeds meer punten achter loopt in vergelijking met de toptanden. Qua uitgaven aan R&D van bedrijven bungelt Nederland in 2009 achteraan in Europa tussen Spanje en Tsjechië, vijfde van onderen, zo maakte het CBS bekend. Daarnaast hebben het beleid van het huidige kabinet en de crisis de achterstand van Nederland weer wat groter gemaakt. Terwijl andere landen crisismaatregelen hebben gebruikt om juist extra te investeren in kennis, is dit in Nederland niet gebeurd. Sterker nog, het huidige kabinet gaat bezuinigen op lerarensalarissen, maakt studeren duurder en reserveert ook aanmerkelijk minder geld voor investeringen in onderzoek.

Voor het Nederlandse clubvoetbal geldt ongeveer hetzelfde. Stond Nederland op basis van de clubprestaties in de diverse Europese toernooien sinds 1988 in de Europese top-10, in 2010 zijn 'we' gezakt tot de tiende plek. En de toekomst ziet er ook niet rooskleurig uit: bijna alle clubs zitten financieel in zwaar weer en de komende jaren zullen gemeenten steeds minder bereidwillig zijn om bij te springen.

Voor zowel de problemen in het voetbal als bij innovatie gelden dezelfde oplossingen in een land dat het uiteindelijk van zijn open karakter moet hebben: investeren in opleiden en een goed vestigingsklimaat.

Investeren in eigen talent loont. We moeten concurreren met het buitenland, dus de leerlingen van vandaag moeten de innovaties van morgen bedenken waardoor Nederland kan blijven concurreren. Voor voetballers geldt hetzelfde: de beste talenten zijn er in eerste instantie voor om een club hogerop te brengen. En vaak in tweede instantie handelswaar. Slimme mensen en goede opleidingen zorgen er ook voor dat Nederland een aantrekkelijk land blijft voor buitenlandse bedrijven om zich te vestigen, omdat kwalitatief goede arbeidskrachten beschikbaar zijn. Dat heeft daarnaast natuurlijk ook te maken met de rest van het vestigingsklimaat. Goede stadions en goedgeleide clubs in het voetbal, een goede kennis- en fysieke infrastructuur voor bedrijven.

Dus in plaats van te praten over Nederland als kennisland en het hebben over topclubs, kunnen we beter de aloude slogan van Feyenoord ter harte nemen: geen woorden maar daden, niet lullen maar poetsen. Had Feyenoord dat zelf ook maar gedaan...

februari 2011